

Konferáló - Folytatódik a Klub Rádió ékszere, a Fülbevaló, a mikrofonnál Kovács M. Veronika.

(KMV - a riporter Kovács M. Veronika, LE – Loványi Eszter, SzBN – Sziklai Bengyel Nóra, KZS – Kovács Zsuzsanna jelnyelvi tolmács)

KMV - Hangjelző és vakvezető, terápiás és személyi segítő, ők mindannyian kutyák, vagyis négylábú segítőtársak. Róluk írt gyerekek számára is érthető történetet vagy inkább mesét Loványi Eszter, aki gyógypedagógus, szociológus, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógia Kar munkatársa és szabadidejében önkéntesként dolgozik a NEO Magyar Segítőkutya Egyesületnél. Mindennapjait egy hangjelző kutya könnyíti meg, Kuku, aki különösen akkor hasznos, amikor Eszter nem viseli a hallókészülékét. A stúdióban itt van még Sziklai Bengyel Nóra, aki egy autista kisfiú anyukája, így pontosan tudja, miben jelent segítséget egy kutya. Eszter születése óta hallássérült, ezért kicsit nehezebben beszél, így a stúdióban itt van még Kovács Zsuzsanna, aki a tolmácsolásban segít.

Az első kérdés Eszterhez szól, hogy hogyan született meg ez a mesekönyv?

LE – Önkéntesként a segítőkutyák képzésével foglalkozó egyesületnél dolgozom, ahol járunk érzékenyítő tréningeket tartani.

KZS – Önkéntesként a segítőkutya egyesületnél dolgozom, ahol járunk érzékenyítő tréningeket tartani.

LE – És úgy tapasztaltuk, hogy óvodás korban, a kisiskolás gyerekek sokkal természetesebben kezelik a másságot.

KZS - És úgy tapasztaltuk, hogy óvodás illetve a kisiskolás korban sokkal természetesebben kezelik a másságot.

LE – Így született a mesekönyv ötlete, hogy hogyan tudnám segítőkutyákon keresztül bemutatni a fogyatékos gazdáik mindennapjait.

KZS - Így született a könyv ötlete, hogy hogyan tudnám a mesén keresztül bemutatni a segítő kutyákon keresztül bemutatni a fogyatékos gazdáik mindennapjait.

LE – Úgy tapasztalom a könyv által az emberek, nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek is más segítőkutya-típust is megismerhetnek, mint a vakvezető kutyák.

KZS – Úgy tapasztalom, hogy a könyvön keresztül az emberek, nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek is más segítőkutyát is megismerhetnek, nemcsak a vakvezető kutyákat.

LE – Például az én kutyám nem vakvezető kutya, hanem hallássérült-segítő kutya, sokszor találkozom olyan esettel, amikor nem értik, hogy miért is tud segíteni nekem egy kutya, amikor én látok. Ilyen mondjuk, amikor be szeretnék menni egy bevásárlóközpontba, akkor sokszor hangsúlyozzák, hogy oda csak vakvezető kutya mehet be.

KZS – Például az én kutyám ugye, egy hallássérült segítő kutya, nem vakvezető kutya és gyakran tapasztalom azt a mindennapokban, hogy mivel azt látják, hogy én látok, tehát nem gondolnak arra, hogy nekem szükségem van segítőkutyára, hogyha például be akarok menni egy bevásárló-központba, akkor azt mondják, hogy hát ide csak a vakvezető kutya jöhet be, nekem erre nincs szükségem.

KMV – Nóra, a Te kisfiad, Domi autista, és ő is kutyás segítségre szorul, azt mondtátok nekem, hogy a Domi kutyája egy személyi segítő kutya. Ezt hogyan kell elképzelni?

SzBN – Igen, ez a hivatalos megnevezés, hogy személyi segítő kutya, vagy másképpen autistasegítő kutya. Tulajdonképpen egy otthoni egyéni fejlesztésben vesz részt a kutya, illetve segít neki az utcán is, tehát ő is hasonlóan, mint a vakvezető kutyák vagy a hallássérült-segítő kutyák, egy személyi segítő kutya is bemehet különböző helyekre, például a bevásárlóközpontba, a játszótérre, a játszóházba, tehát akárhová, ahová mi is bemehetünk, bekísérheti a kisfiamat. És segít a társas kapcsolatok kialakításában, tehát számtalanszor használtam már ilyen szituációban. Ugye egy autizmussal élő kisgyerek nagyon nehezen nyit, és nagyon kerül kapcsolatba másokkal, más gyerekekkel, és ebben segít a kutya, bevonzza a gyerekeket és segíti a társas interakciók kialakítását. Persze nekem is ott kell lenni és segíteni, mint felvezető, tehát erre fel kell készülni, de nagyon sokszor nyújtott már ilyen jellegű segítséget. Továbbá számos más területen is tud segítséget nyújtani a kutya, most jelenleg nyomkövetést tanulunk. Előfordul az autizmussal élő kisgyerekeknél, hogy egy pillanatra a szülő nem figyel oda és a gyermek eltűnik hirtelen, mondjuk a boltban a sorok között, s a kutya ilyenkor nagy biztonságot tud adni, hogy szag alapján, pillanatok alatt be tudja azonosítani, hogy merre van a kisgyerek. Más esetekben, más segítőkutyáknak megtaníthatjuk, ha erre szükség van és mondjuk epilepsziával él a kisgyermek, hogy jelezze a szülőnek, ha roham előtti állapotot, ezt is meg tudják érezni a kutyák a szaglással, illetve szülőnek tud jelezni, ha a kisgyermek felébred éjszaka és a szülő nem veszi észre, alszik tovább, akkor a kutya tud jelezni a szülőnek. Vagy hogyha a gyermek veszélybe kerül, például fölmászik valahová otthon és a szülő a konyhában főz, nem látja, azt is bejelzi a kutya.

KMV – Azt honnan tudtátok, hogy vannak olyan kutyák, amik a hallássérülteknek, az autistáknak, a mozgássérülteknek segíteni tudnak még az előtt, hogy el kezdte volna dolgozni a NEO Magyar Segítőkutya Egyesületnél?

LE – Mielőtt ez az Egyesület megalakult, én külföldön találkoztam egy utazás során hallássérült-segítő kutyákkal, és mivel én mindig nagy kutyabarát voltam, nagyon megtetszett ez a lehetőség.

KZS – Még mielőtt az Egyesületben önkéntes munkát végzettem volna, egy külföldi út alkalmával találkoztam segítőkutyákkal, és mivel én mindig nagy kutyabarát voltam, ezért nagyon megtetszett ez a lehetőség.

LE – Amikor hazaérkeztem, rögtön elkezdtem kutatni a lehetőségeket Magyarországon, és akkor szembesültem azzal a ténnyel, hogy itthon még nincsenek ilyen segítőkutyák.

KZS - Amikor hazaérkeztem külföldről, akkor rögtön elkezdtem keresni a lehetőségeket, hogy tudnék ilyen kutyához jutni, és szembesültem vele, hogy nincsenek ilyen lehetőségek, nem tudok kutyához jutni.

LE – Majd egy táborban, egy kutyás táborban találkoztam Mányik Richarddal, az Egyesület kiképzőjével és ő biztatott, hogy vágjak bele, és próbáljuk meg Kukut, aki csak egy családi kedvenc volt, kiképezni hangjelző kutyának.

KZS – Egy kutyás táborban találkoztam az Egyesület kiképzőjével, Mányik Richarddal, aki biztatott arra, hogy bár Kuku csak a család kedvence, de próbáljuk meg és képezzük ki hangjelző kutyának.

KMV – A kutyák, gondolom, ösztönösen jól szerepelnek ezekben a feladatokban, tehát olyan nagyon sok tanításra nincsen szükségük. Én ezt jól gondolom?

LE – Sajnos nem jól gondolod (*riporter halkan nevet*), én is örülnék neki, ha így lenne. Mielőtt vizsgázik egy segítőkutya, másfél-két éves képzés előzi meg. Először is nagyon fontos a szocializáció, majd a speciális segítő feladatok megtanulása.

KZS – Hát, sajnos nem jól gondold, én is nagyon örülnék neki, ha így lenne, de mielőtt vizsgázik egy segítőkutya, egy-másfél, esetleg két évig is képzik őket. Először a szocializációs feladatokra, utána pedig speciális segítőfeladatokra tréningezik őket.

KMV – Nóra, az autista gyerekeknél ott tulajdonképpen tényleg azt mondtad, hogy a szocializációt segíti a kutya, abban segít, hogy a gyerek egyáltalán el kezdjen beszélgetni másokkal. Ezt is ilyen sokáig kell tanítani?

SzBN – Amikor egy kölyökkutyát kiválasztunk a célra, vagy a kiképző kiválasztja, 8 hetesen már egy csomó kölyökteszten átmegy a kutya, hogy alkalmas lesz-e rá, és 8 hetesen elindul a képzés. És nagyon sok szituációba beviszik a kutyát, hogy szokja azt a terhelést majd, amit később meg kell kapnia, természetesen a kutya adottságai nagyon fontosak, hogy alkalmas legyen a feladata. Míg elérünk oda, hogy egy kiképzett kutya, egy jó kemény kétéves munka, kétéves képzés után jöhet el.

KMV – A kisfiad hogy fogadta el a kutyát?

SZBN – Hát, nekünk könnyű dolgunk volt, mert kisfiam nagyon szerette az állatokat, már egészen kicsi kora óta nagyon nyitott volt az állatok felé, és ezért voltam biztos benne, hogyha hozzánk kerül egy ilyen terápiás kutya vagy autistasegítő kutya, mert a mi kutyánk két vizsgával rendelkezik. Az egyik egy személyi segítő és egy terápiás vizsgával is, akkor az mindenképpen pozitív hatással lesz rá. Akkoriban még nem indult be a beszéd, amikor a kutya hozzánk került, és ahogy hozzánk került a kutya, ez olyan motivációt jelentett a kisfiamnak, és annyira boldog és feldobott volt, hogy már a kutya nevét kimondta, ahogy a kutya belépett a lakásba. És szép lassan, egy, két héten belül beindultak azok a szavak, amik a kutya körül voltak, pl. póráz, nyakörv, hám, hozd, ül. Tehát megpróbálta a kutyát irányítani és az első szavakat, így mondta ki, tehát a kutya körül, a kutya témában indult el a beszéd és azóta már gyönyörűen beindult más területen is, úgyhogy a beszéddel most már nagyon jól állunk.

LE – Az előző kérdéshez kapcsolódva szeretném elmondani, Kuku hogyan segít nekem. Ha valamilyen zaj hallatszik, például csöngetnek, szól a telefon vagy az ébresztőóra, akkor Kuku először megkeresi, hogy mi történt, odajön hozzám, érintéssel jelez, majd megmutatja, hogy pontosan mi történt és hol, mondjuk, az ajtón kopognak vagy az ablakon.

KZS – Az előző kérdéshez kapcsolódóan szeretném még elmondani, hogy hogyan is jelez nekem Kuku. Először is megkeresi a hangforrást, hogy tulajdonképpen mi történik, mondjuk, az ajtón kopognak, aztán odajön hozzám, jelez nekem, megmutatja a hangforrást. Ha például kopognak az ajtón, akkor megmutatja az ajtót, odajön, jelez nekem és elvisz az ajtóhoz, de ugyanígy ha az ébresztőóra szól, vagy ha mondjuk, a nevemen szólítanak, jelez nekem.

LE – És a képzés során meg kell tanulnia, hogy minden szituációban segítsen nekem, akkor is, ha éppen jön egy másik kutya vagy autók közlekednek, vagy a háttérzaj.

KZS – És azt is meg kell tanulnia, hogy minden szituációban segítenie kell nekem, akkor is, ha például jön egy másik kutya, vagy ha az utcán közlekedünk, és az autók miatt nagy a zaj a forgalomban.

KMV – OK, elismerem, valóban bonyolult dolgok ezek. Egy hosszú folyamatban tanulhatóak meg, közben eszembe jutott, hogy valószínűleg nem mindegy, hogy milyen zajra figyelmeztet Téged Kuku. Nem mindegyiknél kell neked szólani, hogy valami történik.

LE – Így van, ha egy bevásárlóközpontban szól valakinek a telefonja, akkor nem lenne jó, ha minden telefoncsöngést bejelezné (*a riporternő halkán nevet*). Olyan volt már, hogy valakinek ugyanolyan volt a csengőhangja, mint az enyém, Kuku jogosan jelzett nekem, de félreértés adódott.

KZS – Igen, ez így van, ha például bemegyünk egy bevásárlóközpontba és valakinek szól a mobiltelefonja, akkor nem lenne célszerű, hogy nekem is jelezzen, de olyan félreértés már adódott, hogy azonos volt a csengőhangunk egy másik vásárlóval, és akkor jogos volt a félreértés, hogy jelzett nekem.

KMV – A mesekönyvben Te Kuku szemszögéből mondd el, hogy mi mindenre jó egy segítőkutya, ez a Te ötleted volt?

LE – Igen, szerettem volna elmesélni a gyerekeknek a történeteket, hogyan dolgoznak a segítőkutyák és bemutatni a gazdáik mindennapjait. Ezt Kuku szemszögéből szerettem volna megtenni.

KZS – Igen, ez az én ötletem volt, azt szerettem volna, ha a gyerekek az ő szemén keresztül tanulják meg, hogy milyen a kutya és a gazdája mindennapja.

KMV – Mit szóltak a szereplők, amikor elkészült a könyv? Gondolom, elolvasták már.

LE – Tulajdonképpen, nem lepődtek meg, hiszen a könyv írása előtt megbeszéltem velük, hogy beleegyeznek-e abba, hogy kölcsönvegyem a történetüket. A véleményüket is kikértem, illetve páran rajzokon is szerepelnek a könyvben és a végén látható egy fénykép minden szereplőről, így a fotózásra is elhívtam őket.

KZS - Tulajdonképpen, nem lepődtek meg, mert mielőtt el kezdtem írni a könyvet megkérdeztem a véleményüket és kértem a hozzájárulásukat, hogy kölcsönvehessem az ő történeteiket a könyvbe, és ugyan a könyvben vannak rajzok is a szereplőkről, de könyv legvégén van egy fotó ahol, tehát minden szereplőről van egy fotó is, így a fotózásra is meghívtam őket, tehát már tudtak a könyv tartalmáról.

KMV – Domi felfogta, hogy az ő meséje van ebben a könyvben leírva? Gondolom felolvastad már neki?

SzBN – Igen, aktív Kuku könyv felhasználók vagyunk (*a riporternő halkán nevet*), és nagyon szeretik a gyerekek a mesekönyvet. Szinte mindennap fel kell olvasnom legalább egyszer. És igen, felfogta már, körülbelül egy pár hete jött rá, hogy ez tulajdonképpen ő, aki a könyvben van és hát, nagyon büszke. Sőt, meséli a kutyának is, hogy ez te vagy itt a könyvben, nemrég hívta rá fel a kutya figyelmét is, remélem, hogy mind a ketten tudják ezt és nagyon büszkék. Egyébként meg azok a visszajelzések, hogy az első kiadás már megjelent egy félévvel ezelőtt és a visszajelzések is azt mutatják, hogy a gyerekek nagyon szeretik ezt a könyvet és nagyon nyitottak efelé a téma felé. Nagyon sok pozitív visszajelzést kaptunk.

KMV – Nagyon kényes kérdést szeretnék feltenni. A kutya valószínűleg rövidebb ideig él, mint a kisfiad. Nem fog az ő életében egy óriási törést okozni, hogyha a barátját, a társát elveszíti?

SzBN – Amikorra ez meg fog történni, remélhetőleg addigra Domi nagyobb lesz, és sokkal több mindent meg fog érteni. Nyilván ezen majd dolgozni kell, a kutyáknak az élete 10-15 évig tart, ezt meg kell értenie. Ugyanúgy, mint más szerettünk is hamarabb elmehet, eltávozhat, ezeket minél korábban el kell kezdeni elmesélni, hogy ez így van, illetve hát egy utánpótlásról kell gondoskodni bármilyen kőszívűen is hangzik, hiszen az fogja a legjobban gyógyítani ezeket a sebeket, és a másik kutya nagyon szép emlék lesz. Tehát ezekről muszáj beszélni és muszáj ezeket a kérdéseket előre tisztázni.

KMV – Eszter, hol hozzáférhető ez a könyv?

LE – Az első kiadás egy pályázat keretében jelent meg korlátozott számban, de nagyon pozitív visszajelzéseket kaptam gyerekektől, szülöktől, illetve szakemberektől. Ezért dolgoztam azon, hogy szélesebb körben is elérhető legyen. Ma már elérhető könyváruházakban, illetve az Egyesület honlapján keresztül is megrendelhető a könyv.

KZS – Nagyon pozitívak voltak a visszajelzések, az első kiadás nagyon hamar elfogyott, ez egy alapítványi támogatásból valósulhatott meg és ezért én közben már elkezdtem azon dolgozni, hogy legyen folytatás, úgyhogy így a második kiadás már több könyváruházban, illetve az Egyesület honlapján keresztül is megrendelhető.

KMV – Lesz folytatása is a könyvnek? Lesznek még Kukus történetek?

LE – Reményeim szerint, igen. Több szülő mesélte nekem, hogy a kisgyermekük kérte, hogy mikor jön a második része a könyvnek.

KZS - Reményeim szerint, igen. Kisgyermek szülei mondták nekem, hogy a gyermekek tőlük kérdezték, hogy mikor jön a második része a könyvnek.

KMV – Aki tehát kíváncsi arra, hogyan is segítenek Bors, Josy, Kúper, Amper és Risza, illetve szeretne még többet megtudni a segítőkutya világáról, szeretné megtudni, hogy Kuku hogyan vezet ezen végig minket, az keresse fel a www.mesekonv.segitokutya.net oldalt és ott hozzájuthat ehhez a könyvhöz. A vendégeknél köszönöm szépen, hogy eljöttek, a hallgatóknak meg a figyelmet köszönöm. A beszélgetés Sziklai Bengyel Nóra, Loványi Eszter és az ő tolmácsa, Kovács Zsuzsanna voltak.

VÉGE